T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017 / 508
KARAR NO : 2017 / 549
KARAR TR : 25.09.2017

ÖZET: 2942 sayılı Yasanın 12. maddesi gereğince mücavir alan kamulaştırması kapsamındaki taşınmaz için tazminat istemine ilişkin davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. R. G.
Vekili : Av. T.H.
Davalı : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Vekili : Av. C.Ç.(Adli Yargıda)

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Şanlıurfa İli, Halfeti İlçesi, Çekem Mahallesi, 82 ada, 33 parsel sayılı taşınmazın; Birecik Baraj Gölü mutlak koruma alanında bulunması sebebiyle taşınmazdan yararlanma olanağının kalmadığından bahisle taşınmazın tam bedelinin belirlenerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.000,00-TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte tarafına ödenmesine hükmedilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

HALFETİ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 26.06.2014 gün ve E:2013/314, K:2014/574 sayılı kararı ile "…Dava, davacılara ait taşınmazın, mutlak koruma alanı içinde kalması suretiyle kamulaştırmasız el atıldığından bahisle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla uğranılan zarara karşılık şimdilik 1.000,00 TL'nin faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

Yukarıdaki bilgiler karşısında; davanın, davacıların taşınmazının, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 15.12.2010 günlü, E:2010/5-662, K:2010/651 sayılı kararında hukuki el atma" olarak nitelendirilen, İSKİ İçme suyu Havzaları Yönetmeliği uyarınca imar planındaki belirleme sebebiyle mülkiyet hakkına getirilen kısıtlamadan kaynaklanan tazminat talebiyle açıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Dava dilekçesinde ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararında, mülkiyet hakkına getirildiği söylenen kısıtlamanın, taşınmazın malikleri yönünden zarar doğurucu sonuçlarının olabileceğinde kuşku yoktur. Ancak bu sonuç ya da sonuçlar, genel ve düzenleyici nitelikte bir idari işlem olan imar planında taşınmaza yönelik belirlemeden, bu planda öngörülen kamulaştırma programlarının zamanında yapılmamasından ve imar uygulamalarından, başka anlatımla da, idari işlemlerden ve davalı idarelerin imar planı gereği yapılması gereken kamulaştırmalar konusundaki hareketsizliği şeklinde ortaya çıkan idari eylemlerden kaynaklanmaktadır.

İdari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin ise, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12 ve 13'üncü maddeleri uyarınca, İdari Yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan yasa hükümlerinin gereğidir.

Bu bakımdan, hukuka uygunluklarının denetimi ve zarar doğurucu sonuçlarının giderilmesi İdari Yargı'nın görev alanında bulunan idari işlem ve eylemlerin hukuk düzeninde yaratmış oldukları etki ve sonuçların, "hukuki el atma olarak nitelendirilmesine ve bu olumsuz sonuçlarla ilgili tazminat taleplerinin adli yargı yerlerinde açılacak tazminat davalarına konu edilmelerine, hukuken olanak bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, davanın taşınmazın bedelinin tazminat olarak hüküm altına alınması istemine ilişkin kısmının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2nci maddesinin I'inci fikrasının (b) bendinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları," hükmü gereğince idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Nitekim 11.06.2013 günlü, 28674 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan 6487 sayılı Kanun'un 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesinde değişiklik yapan 21'inci maddesinde "Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmi kuramlara ayrılmak suretiyle veya ilgili kanunların uygulanmasıyla tasarrufu kısıtlanan taşınmazlar hakkında, 03.05.1985 tarihli ve 3194 sayılı imar Kanununda öngörülen idari başvuru ve işlemler tamamlandıktan sonra idari yargıda dava açılabilir." hükmüne yer verilmek suretiyle "hukuki el atma" olarak nitelendirilen, imar planındaki belirleme sebebiyle mülkiyet hakkına getirilen kısıtlamadan kaynaklanan tazminat davalarının görüm ve çözümünde idari Yargı yerinin görevli olduğu belirtilmiştir.

Tüm bunlar dışında Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığının 03.02.2014 tarihli 2013/1880 Esas-2014/85 Karar sayılı ilamında yine aynı tarihli 2013/1885 Esas -2014/89 Karar sayılı ilamında ve buna benzer birçok kararında dava konusu uyuşmazlıkla ilgili görevli yargı yerinin idari yargı olduğu belirtilmiştir.

Tüm dosya kapsamından dava konusu taşınmazın kısmen Su Kirliliği Koruma Yönetmeliğinin 17 maddesi uyarınca mutlak koruma alanında kısmen de yine aynı yönetmeliğin 18 maddesi uyarınca kısa mesafeli koruma alanında kaldığı, ancak taşınmaza davalı idarece fiilen el atılmadığı, davacılar tarafından aynı taşınmazlara ilişkin daha önce

Kamulaştırma Kanununun 12/5 maddesine dayanan^ mücavir alanda kamulaştırma davası açıldığı ve mahkememiz tarafından taşınmazda değer düşüklüğü olduğu kabul emlere tazminata hükmedildiği ve bu kararın kesinleştiği, davacının mevcut açtığı davanın mücavir alanda kamulaştırma davası olmadığı Su Kirliliği Yönetmeliğinden kaynaklı kısıtlamalara dayanan hukuki el atmadan kaynaklı tazminat davası olduğu anlaşılmış, yukarıda izah edilen gerekçelerle buna ilişkin yargılamayı yapmakla görevli yargı yerinin idari yargı olduğu" görüşüyle HMK 114/1-b, 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden Reddine karar vermiş, temyiz edilen karar Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin 10/06/2015 tarih, 2015/1470 E. 2015/13208 sayılı ilamı ile düzeltilerek onanmış, 09/09/2015 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ŞANLIURFA 1.İDARE MAHKEMESİ: 16.2.2017 gün ve E:2015/1226 sayılı kararı ile "…Dava dosyasının incelenmesinden; davacı vekili tarafından, Şanlıurfa İli, Halfeti İlçesi, Çekem Mahallesi, 82 ada, 33 parsel sayılı taşınmazın; Birecik Baraj Gölü mutlak koruma alanında bulunması sebebiyle taşınmazdan yararlanma olanağının kalmadığından bahisle taşınmazın tam bedelinin belirlenerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.000,00-TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte tarafına ödenmesine hükmedilmesi istemiyle ilk olarak Halfeti Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2013/314 esas sayılı dosyasında dava açıldığı, anılan Mahkeme tarafından dava konusu taşınmaza idarece fiilen el atılmadığı gerekçesiyle 12.04.2013 tarih ve K:2014/574 sayılı kararıyla davanın görev yönünden reddedildiği, bu kararın Yargıtay 5. Hukuk Dairesi'nin 10.06.2015 tarih E:2015/1470, K:2015/13208 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği, davacı tarafından bu kez yukarıda belirtilen istemle Mahkememizde görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, her ne kadar Halfeti Asliye Hukuk Mahkemesi'nce dava, hukuki el atmadan kaynaklanan tazminat davası olarak nitelendirilmiş ise de; dava dilekçesinde belirtildiği gibi davacı talebinin, Birecik Baraji'ndan dolayı yapılan kamulaştırma sonrasında çevresindeki pek çok taşınmazın kamulaştırılması nedeniyle ekonomik değeri kalmayan dava konusu 33 parsel sayılı taşınmazın tam bedelinin belirlenerek tarafına ödenmesine yönelik olduğu, davacı isteminin 2942 sayılı Kanun'un 12. maddesi kapsamında dava konusu taşınmazın kamulaştırılması talebi olarak değerlendirilmesi gerektiği, uyuşmazlığın anılan Kanun maddesinin son fikrasının açık hükmü gereğince adli yargı yerinin görevine girdiği sonucuna varıldığından, görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma zarureti hâsıl olmuştur.

Açıklanan nedenlerle; Halfeti Asliye Hukuk Mahkemesi'nden E:2013/314, K:2014/574 sayılı dava dosyasının istenilmesine, görevli merciin belirlenmesi için bu dava dosyasının ve Halfeti Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2013/314, K:2014/574 sayılı dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine" karar vermiş, dosya Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Ahmet Tevfik ERGİNBAY, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 25.09.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının Birecik Barajı kıyısındaki taşınmazının adı geçen baraj ve HES inşaatı nedeniyle ekonomik değeri kalmadığından, 2942 sayılı yasanın 12. maddesi gereğince mücavir alan kamulaştırması kapsamında taşınmaz bedelinin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "Kısmen kamulaştırma" başlıklı 12. maddesinin altıncı fikrasında," Baraj inşası için yapılan kamulaştırmalar sonunda kamulaştırma sahasına mücavir taşınmaz mallar, çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulması, ekonomik veya sosyal yönden yararlanılmasının mümkün olmaması hallerinde, sahiplerinin yazılı başvurusu üzerine kamulaştırmaya tabi tutulur" aynı maddenin son fikrasında "Bu maddenin uygulanmasından doğacak anlaşmazlıklar adli yargıda çözümlenir." hükümlerine yer verilmiştir.

Halfeti Asliye Hukuk Mahkemesinin kararında değinilen 11.06.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6487 sayılı yasanın 21. maddesi ile Kamulaştırma Kanununun geçici 6. maddesinde yapılan değişikliğin 20/08/2016 tarih ve 6745 sayılı Yasanın 34. maddesi ile yürürlükten kaldırıldığı, söz konusu madde ile 2942 sayılı Yasanın 41 nci maddesinden sonra gelen ek madde 1' de yapılan düzenlemede "tasarrufu hukuken kısıtlanan" ibaresinin eklendiği "ilgili kanunların uygulamasıyla tasarrufu kısıtlanan" ibaresine ise yer verilmediği görülmüştür. Dava konusu taşınmazın uygulama imar planı ile umumi hizmete veya resmi kuruma ayrıldığına dair bir iddia ve savunma da bulunmamaktadır. Bu sebeplerle görev uyuşmazlığının 2942 sayılı Yasanın 12 nci maddesi göz önünde tutularak giderilmesi gerekmektedir.

Dava dosyalarının incelenmesinden, yapımı tamamlanan Birecik Barajına mücavir davacıya ait taşınmazın ekonomik değerini yitirdiği, taşınmazın kamulaştırılması için davalı kuruma müracaatta bulunulduğu halde kamulaştırma işleminin gerçekleştirilmediği ileri sürülerek, taşınmaz değerinin 2942 sayılı Yasa 12 nci maddesi ve mücavir alan mevzuatı gereğince idareden tahsilinin dava konusu edildiği anlaşılmaktadır. Olayda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 12 nci maddesinin son fikrasının açık hükmü karşısında adli yargı yerinin görevli olduğu tartışmasızdır.

Benzer olayda verilen Mahkememizin E:2005/18, K:2005/66 sayılı ilamı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, Şanlıurfa 1.İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Halfeti Asliye Hukuk Mahkemesinin 07.09.2016 gün ve 26.06.2014 gün ve E:2013/314, K:2014/574 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması

gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Şanlıurfa 1.İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Halfeti Asliye Hukuk Mahkemesinin 07.09.2016 gün ve 26.06.2014 gün ve E:2013/314, K:2014/574 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 25.09.2017 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Ahmet Tevfik	Suna
NECİPOĞLU	ÇOLAK	ERGİNBAY	TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Turgay Tuncay
ÖĞÜŞ	AYDIN	VARLI